

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗ: ΝΙΚΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: ΑΧΑΪΑΣ

ΑΝΑΦΟΡΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥΣ:

- Οικονομικών
- Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων

Θέμα: Αναδιάρθρωση των Ερευνητικών Κέντρων

Σχετικά με τις επιστολές που αναφέρονται στο σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο των εθνικών Ερευνητικών Κέντρων.

Αρ. Πρωτ.
Πάτρα

Ο αναφερόμενος Βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος

ΠΑΒ	2989
06 MAR. 2012	

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ-ΠΡΟΣΘΗΚΗ
Στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Οικονομικών
«Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικού περιεχομένου και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις
εφαρμογής του Μνημονίου Συνεννόησης του ν.4046/2012 »

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η ερευνητική κοινότητα του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», του μεγαλύτερου Ερευνητικού Κέντρου της χώρας (170 ερευνητές), έχει εκφραστεί πολλάκις θετικά στην ορθολογική προσέγγιση της βέλτιστης διάταξης του ερευνητικού ιστού υπό την προϋπόθεση όμως ότι η αναδιάρθρωση θα πρέπει να έχει ως στόχο την ανάπτυξη της Έρευνας και την αύξηση της αποτελεσματικότητάς της και της επίδρασής της στην Ελληνική κοινωνία.

Η προτεινόμενη δημιουργία 5 Ινστιτούτων, αντί των υπαρχόντων 8 στο ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», προβλέπει τη σύσταση ενός υπέρ-Ινστιτούτου ετερογενών δραστηριοτήτων που προκύπτει από τη συγχώνευση τριών σημερινών Ινστιτούτων (Ινστιτούτο Επιστήμης Υλικών, Ινστιτούτο Φυσικοχημείας, Ινστιτούτο Μικροηλεκτρονικής). Είναι προφανές ότι για λόγους διοίκησης, οργάνωσης δραστηριοτήτων και ιδιαιτερότητας ερευνητικών πεδίων ένα τέτοιο Ινστιτούτο που συγκεντρώνει πάνω από 70 ερευνητές (πάνω από 40% του ερευνητικού προσωπικού του «Δ») δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει αποδοτικά και δεν θα είναι σε θέση να διατηρήσει το επίπεδο των παραγωγικών αποτελεσμάτων καθώς και των εθνικών και διεθνών επιτευγμάτων που σημαδεύουν μέχρι σήμερα την ιστορία του «Δ».

Αντί της προτεινόμενης δημιουργίας 5 Ινστιτούτων, προτείνουμε την παρακάτω την αναδιάρθρωση του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», η οποία προέκυψε μετά από αλληπάλληλες συνελεύσεις των ερευνητών του Κέντρου και αφορά τη δημιουργία 6 νέων Ινστιτούτων (αντί των 5 που προτείνονται στο σχέδιο Νόμου), ως εξής:

Άρθρο 5: Συγκωνεύσεις ερευνητικών φορέων

Η παράγραφος 7β) αναδιαμορφώνεται ως εξής:

β) Το Ινστιτούτο Επιστήμης των Υλικών και το Ινστιτούτο Φυσικοχημείας του ΕΚΕΦΕ «Δ» συγκωνεύονται σε ένα νέο Ινστιτούτο με την επωνυμία «Ινστιτούτο Προηγμένων Υλικών, Φυσικοχημικών Διεργασιών και Νανοτεχνολογίας».

Στην παράγραφο 7 προστίθεται μια παράγραφος ως παράγραφος ε) ως εξής:
Το Ινστιτούτο Μικροηλεκτρονικής του ΕΚΕΦΕ «Δ» μετονομάζεται σε Ινστιτούτο Μικροσυστημάτων και Μικροηλεκτρονικής».

Η παράγραφος ε) αριθμείται εκ νέου σε στ), ως εξής:

στ) Το ΕΚΕΦΕ «Δ» αποτελείται εφεξής από τα εξής Ινστιτούτα:

- αα) Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών,**
- ββ) Ινστιτούτο Βιοεπιστημών και Εφαρμογών,**
- γγ) Ινστιτούτο Πυρηνικών και Ραδιολογικών Επιστημών, Ενέργειας, Τεχνολογίας και Ασφάλειας,**
- δδ) Ινστιτούτο Προηγμένων Υλικών, Φυσικοχημικών Διεργασιών και Νανοτεχνολογίας**
- εε) Ινστιτούτο Πυρηνικής και Σωματιδιακής Φυσικής, και**
- στστ) Ινστιτούτο Μικροσυστημάτων και Μικροηλεκτρονικής.**

Επισυνάπτονται :

A) Κείμενο της ολομέλειας των ερευνητών του Ινστιτούτου Μικροηλεκτρονικής του ΕΚΕΦΕ «Δ» και

B) Ανακοίνωση του Συλλόγου Ερευνητών Δημοκρίτου

Σχόλια επί των συγχωνεύσεων – Συγχώνευση τριών μεγάλων Ινστιτούτων του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος

Αναφερόμαστε στην προτεινόμενη συγχώνευση του Ινστιτούτου Μικροηλεκτρονικής με τα Ινστιτούτα Επιστήμης Υλικών και Φυσικοχημείας του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος και εστιάζουμε στις συνέπειες που θα έχει ένας τέτοιος σχεδιασμός, δεδομένου ότι δεν προκύπτει ουσιώδες οικονομικό όφελος που θα μπορούσε να τον δικαιολογήσει, είναι δε επιπλέον αντίθετος με την πρόταση του ΔΣ του Κέντρου.

Το Ινστιτούτο Μικροηλεκτρονικής του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος απασχολεί σήμερα ένα σύνολο προσωπικού 76 ατόμων (ερευνητές, υποψήφιοι διδάκτορες και τεχνικοί) εκ του συνόλου των οποίων μόνο το 50% καλύπτεται από τον τακτικό προϋπολογισμό. Δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε στη βάση Εθνικού σχεδιασμού και στρατηγικής το 1986 με στόχο την ανάπτυξη τεχνογνωσίας σε Εθνικό επίπεδο στον επιστημονικό και τεχνολογικό τομέα της Μικροηλεκτρονικής, που οδηγείται από την τάση σμίκρυνσης διατάξεων και συστημάτων και καθορίζει σήμερα την οικονομική ισχύ των κοινωνιών, αφού έχει οριζόντια εφαρμογή σχεδόν σε όλο το φάσμα της παραγωγικής δραστηριότητας (τηλ/νίες και υπολογιστές, βιοϊατρική τεχνολογία, ενέργεια και περιβάλλον κλπ). Παρόλη τη μικρή εθνική χρηματοδότηση σε σχέση με παρόμοια Ινστιτούτα της υπόλοιπης Ευρώπης, το Ινστιτούτο Μικροηλεκτρονικής έχει συμμετάσχει σε δεκάδες διεθνή ερευνητικά προγράμματα, προσαρμόζοντας δυναμικά το πεδίο δραστηριότητάς του και επιτυγχάνοντας την αυτοχρηματοδότηση της λειτουργίας του. Αποτέλεσμα είναι η αναπτυσσόμενη γνώση να διαχέεται στην συνέχεια τόσο στην ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση μέσω μεταπτυχιακών προγραμμάτων, όσο και στην εγχώρια βιομηχανία, αφού πολυάριθμοι πρώην ερευνητές και διδάκτορες που εκπόνησαν τη διατριβή τους στο Ινστιτούτο επανδρώνουν ανερχόμενες εταιρείες φωτοβολταϊκών στοιχείων πυριτίου, τηλ/νιών και εταιριών μικρο-αισθητήρων στη χώρα (Heliosphera, Broadcom Hellas κλπ). Παράλληλα η συμμετοχή του Ινστιτούτου και η συνεργασία του στα πλαίσια του συνεργατικού συνασπισμού (cluster) Μικροηλεκτρονικής αφενός και η συνεργασία του με εταιρείες κατασκευής φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα αφετέρου, δημιουργούν σήμερα νέες δυναμικές.

Το Ινστιτούτο μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος ανάπτυξης των Μικρο και Νανοτεχνολογιών γενικότερα και να προσελκύσει ερευνητές από συγγενείς τομείς από όλη τη χώρα, αναπτύσσοντας την επιστημονική γνώση και τις αντίστοιχες καινοτομικές εφαρμογές, αξιοποιώντας κατάλληλα το μοναδικό στη χώρα εργαστήριο διεργασιών πυριτίου που διαθέτει, σε χώρους υψηλής καθαρότητας. Το σημερινό του μέγεθος είναι ήδη κατάλληλο για να εκπληρώσει τους παραπάνω στόχους. Η αύξησή του κατά μέγιστο έως και 50% κρίνεται εφικτή, πέραν όμως αυτού θα δημιουργηθεί ένα μη λειτουργικό και ευέλικτο σχήμα, ειδικά αν ενταχθεί σε ένα Ινστιτούτο υπερτριπλάσιου μεγέθους με ετερογενείς δραστηριότητες διαφορετικής στόχευσης από την παραπάνω.

Η μέχρι σήμερα πορεία του Ινστιτούτου Μικροηλεκτρονικής έχει αναγνωρισθεί τόσο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, όπου το Ινστιτούτο επιλέχθηκε πρόσφατα ως Κέντρο Αριστείας σε 'Μικρο και Νανοσυστήματα', με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Regrot, αλλά και σε αξιολογήσεις της ελληνικής έρευνας που το κατατάσσουν στα κορυφαία των Επιστημών Μηχανικού όπως η αυτο-αξιολόγηση των ερευνητικών Ινστιτούτων το 2010, η τελευταία εξωτερική αξιολόγησή τους το 2005 και η πρόσφατη έκθεση τη εταιρείας RAND, που το Υπουργείο παρήγγειλε, όπου η Ηλεκτρονική του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος αναγνωρίζεται ως μία από τις πλέον επιτυχημένες ερευνητικές δραστηριότητες στην Ελλάδα. Για τους παραπάνω λόγους το ΔΣ του Δημόκριτου πρότεινε τη δημιουργία ανεξάρτητου Ινστιτούτου με τίτλο **'Μικροσυστήματα και Νανοηλεκτρονική'**, διευρύνοντας τις δραστηριότητες του υπάρχοντος Ινστιτούτου Μικροηλεκτρονικής.

Πιστεύουμε ότι η ύπαρξη κρίσιμης μάζας επιστημόνων, ο ορθολογικός προσανατολισμός του ερευνητικού πεδίου και οι προοπτικές του καθώς και η υπάρχουσα τεχνογνωσία και ερευνητικές υποδομές, είναι παράγοντες που πρέπει να αποτελέσουν σημαντικές συνιστώσες στις προτεινόμενες συγχωνεύσεις

ερευνητικών Ινστιτούτων, τις οποίες πληροί το προτεινόμενο σχήμα. Κάτω από αυτό το πρίσμα είναι σήμερα η ευκαιρία να γίνει συγκέντρωση δυνάμεων συναφών ερευνητικών ομάδων από διαφορετικά Ινστιτούτα του Κέντρου στο προτεινόμενο Ινστιτούτο 'Μικροσυστημάτων και Νανοηλεκτρονικής'. Με καθαρό προσανατολισμό το νέο αυτό σχήμα θα συνεχίσει να αποτελεί εθνικό πόλο στον αντίστοιχο τομέα, συνεισφέροντας τόσο στην έρευνα και ανάπτυξη καινοτομίας, όσο και στη μεταπτυχιακή εκπαίδευση μέσω της αλληλεπίδρασης με αντίστοιχες δραστηριότητες σε ΑΕΙ και σε άλλα Ερευνητικά Ινστιτούτα της χώρας, καθώς και τη σχετική βιομηχανία.

Ο Διευθυντής και οι Ερευνητές του Ινστιτούτου Μικροηλεκτρονικής (αλφαβητικά)

Παναγιώτης Αργεΐτης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Argitis/>

Σπυρίδων Γαρδέλης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Gardelis/>

Νικόλαος Γλέζος, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Glezos/>

Ευάγγελος Γογγολίδης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Gogolides/>

Δημήτριος Δαβάζογλου, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Davazoglou/>

Βασίλειος Ιωάννου-Σουγλερίδης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Ioannou/>

Χαράλαμπος Κοντοπανάγος, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Contopanagos/>

Δημήτριος Κουβάτσος, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Kouvatsos/>

Κωνσταντίνος Μισιακός, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Misiakos/>

Ανδρούλα Νασιοπούλου, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Nassiopoulou/>

Πασκάλ Νορμάντ, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Normand/>

Νικόλαος Παπανικολάου, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Papanikolaou/>

Ιωάννης Ράπτης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Raptis/>

Χρήστος Τσάμης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Tsamis/>

Αγγελική Τσερέπη, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Tserepi/>

Δημήτριος Τσουκαλάς, http://imel.demokritos.gr/director_Tsoukalas.shtml

Σταύρος Χατζανδρούλης, <http://imel.demokritos.gr/staffpages/Chatzandroulis/>

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (1989)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ

ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»,
15310 Αγία Παρασκευή Αττικής
Τηλ: 210 6503556, fax: 210 6511767
e-mail: mkonstan@bio.demokritos.gr

Αρ. Πρωτ.: 03/2012

Ημ/νία: 23/02/2012

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Θέμα: Αναδιάρθρωση του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»

Τη στιγμή που πληθαίνουν οι φωνές των κυβερνήσεων 12 χωρών της Ευρωζώνης, πρωτοστατούντος του πρωθυπουργού της Ιταλίας Μ. Μόντι, για ανάπτυξη στην Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της Έρευνας και της Καινοτομίας, η πολιτική ηγεσία του ΥΠΔΒΜΘ νομοθετεί για τη «διάλυση» του Ερευνητικού Ιστού.

Μέσα από μία προσχηματική διαβούλευση και με προειλημμένες αποφάσεις προχωρά στην αναδιάρθρωση του Ερευνητικού Ιστού, αποκλειστικά του εποπτευόμενου από τη ΓΓΕΤ. Του δημόσιου ερευνητικού συστήματος που είναι ένας από τους ελάχιστους τομείς της ελληνικής κοινωνίας που κρίνονται για τη λειτουργία και το έργο τους (ανά 5ετία από το 1995) με διαδικασίες και κριτήρια διεθνώς αποδεκτά.

Επιπλέον με τη δραστική περικοπή κατά 10 εκ. του προϋπολογισμού της ΓΓΕΤ δρομολογούνται πρόσθετες περικοπές των επιχορηγήσεων των Ερευνητικών Κέντρων που και για τα 12 Ερευνητικά Κέντρα της ΓΓΕΤ ήταν 55 εκ για το 2011. Επιχορήγηση που εδώ και χρόνια όσον αφορά στο «Δ» με δυσκολία καλύπτει τους μισθούς του μόνιμου προσωπικού ενώ η πληρωμή των πολυάριθμων Επιστημονικών Συνεργατών καθώς και οι κάθε είδους λειτουργικές δαπάνες, καλύπτονται από ερευνητικά προγράμματα είτε προγράμματα παροχής υπηρεσιών, τα οποία προτείνουν και διεκδικούν ανταγωνιστικά οι Ερευνητές.

Το ΔΣ του Συλλόγου Ερευνητών Δημόκριτου (ΣΕΔ) εκφράζει την έντονη δυσαρέσκεια του όχι μόνο με το αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων για την αναδιάρθρωση του Ερευνητικού Ιστού της χώρας, αλλά και με την σχετική διαδικασία που εφαρμόστηκε από το ΥΠΔΒΜΘ που αποδέχτηκε ακόμη μια φορά τη λαμπρή δημαγωγική πολιτική που εφαρμόζει η πολιτεία για την ανάπτυξη της χώρας.

Η ερευνητική κοινότητα του «Δ» έχει εκφραστεί πολλάκις θετικά στην ορθολογική προσέγγιση της βέλτιστης διάταξης του ερευνητικού ιστού. Έχει επανειλημμένα τονίσει με επιστολές προς την πολιτική ηγεσία του ΥΠΔΒΜΘ ότι η αναδιάρθρωση θα πρέπει να έχει ως στόχο την ανάπτυξη της Έρευνας και την αύξηση της αποτελεσματικότητάς της και της επίδρασής της στην Ελληνική κοινωνία. Μέσα από γενικές συνελεύσεις και ολομέλειες Ινστιτούτων, εκφράσθηκαν οι θέσεις των ερευνητών του «Δ» και διαμορφώθηκε η πρόταση για τη δημιουργία 6 νέων Ινστιτούτων (από τα 8 υπάρχοντα). Μια τέτοια πρόταση αποτέλεσε τη μόνη εναλλακτική που συγκέντρωσε την πλειοψηφία των ερευνητών του «Δ» και συμφωνήθηκε και σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου του «Δ».

Δυστυχώς η ερευνητική κοινότητα του «Δ» διαπίστωσε ότι μια τέτοια πρόταση δεν εισακούστηκε από τις εποπτικές αρχές που προφανώς με αδιαφανείς διαδικασίες και επηρεασμένες ίσως από μονομερείς προτάσεις, κατέληξαν στην δημιουργία 5 Ινστιτούτων, μεταξύ αυτών και ενός υπέρ-Ινστιτούτου ετερογενών δραστηριοτήτων που προκύπτει από τη συγχώνευση τριών σημερινών Ινστιτούτων (Ινστιτούτο Επιστήμης Υλικών, Ινστιτούτο Φυσικοχημείας, Ινστιτούτο Μικροηλεκτρονικής). Είναι προφανές ότι για

λόγους διοίκησης, οργάνωσης δραστηριοτήτων και ιδιαιτερότητας ερευνητικών πεδίων ένα τέτοιο Ινστιτούτο που συγκεντρώνει πάνω από 70 ερευνητές (πάνω από 40% του ερευνητικού προσωπικού του «Δ»!) δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει αποδοτικά και δεν θα είναι σε θέση να διατηρήσει το επίπεδο των παραγωγικών αποτελεσμάτων καθώς και των εθνικών και διεθνών επιτευγμάτων που σημαδεύουν μέχρι σήμερα την ιστορία του «Δ». Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το επίδομα ευθύνης ενός Διευθυντή Ινστιτούτου (587 ευρώ) δεν είναι δυνατό να οδηγήσει στη διάλυση ενός Ινστιτούτου με εισροές εκ. ευρώ.

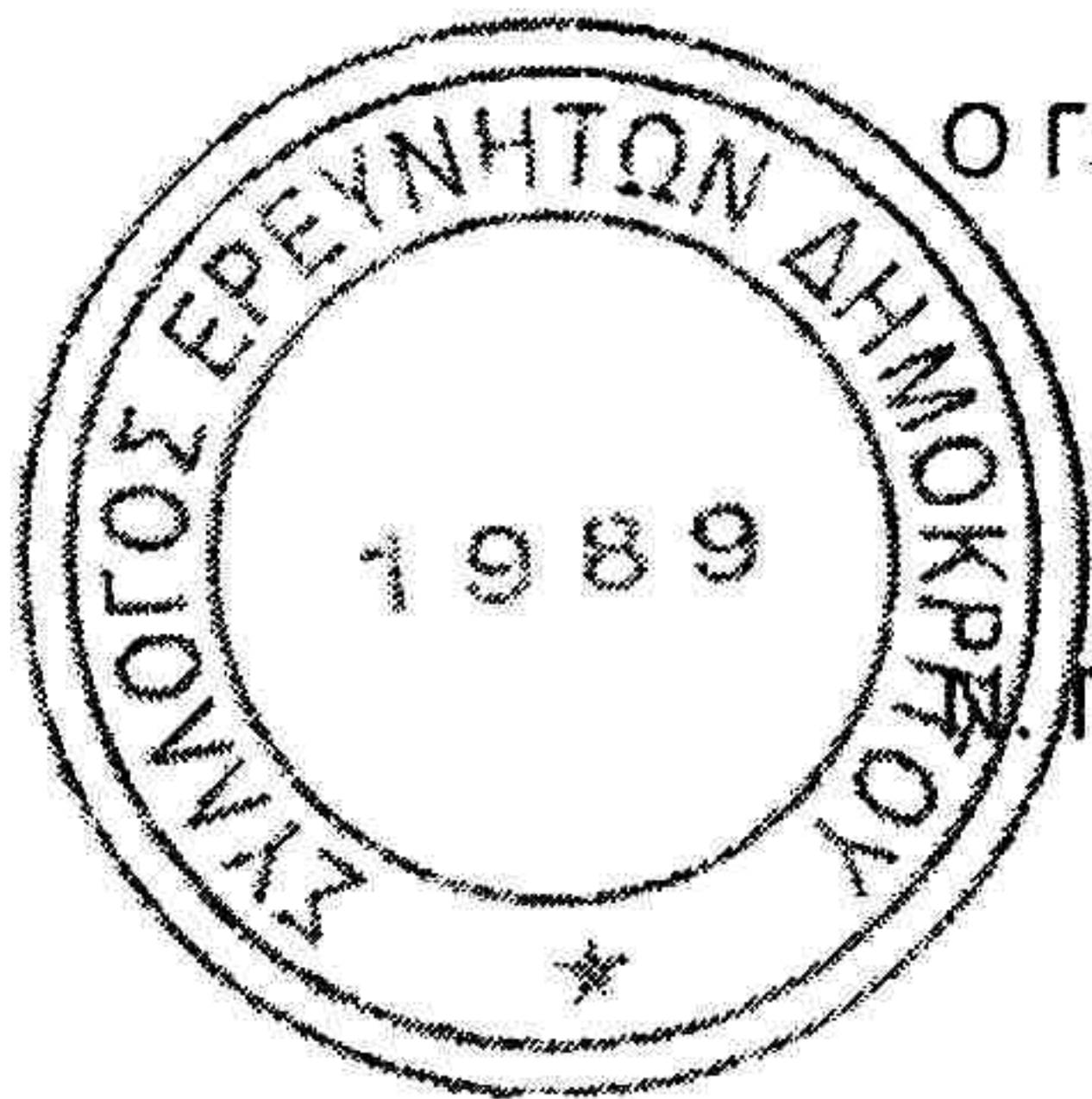
Το ΔΣ του ΣΕΔ ζητά από το ΥΠΔΒΜΘ την άμεση τροποποίηση της προτεινομένης αναδιάρθρωσης του ΕΚΕΦΕ «Δ» σύμφωνα με την συναινετική πρόταση της ερευνητικής κοινότητας του «Δ» για την δημιουργία 6 νέων Ινστιτούτων. Επιπλέον δηλώνει ότι η πρόταση που επιχειρείται να ψηφιστεί στο σχέδιο νόμου βρίσκει πλήρως αντίθετη την ερευνητική κοινότητα του «Δ».

Για το Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.

Η Πρόεδρος

Μ. Κωνσταντοπούλου

Ο Γεν. Γραμματέας

Ν. Γλέζος

Η ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΛΗΓΜΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο εφαρμοστικός νόμος που ψηφίζεται τις αμέσως προσεχείς μέρες περιλαμβάνει διατάξεις που, αφενός, μειώνουν σημαντικά τις κρατικές επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τα Ερευνητικά Κέντρα και, αφετέρου, συρρικνώνουν τις δομές τους μέσω συγχωνεύσεων, που οδηγούν στη δραστική μείωση των Ινστιτούτων τους (κατά 50% περίπου). Δεν θα αναφερθούμε στο δεύτερο ζήτημα, έστω και αν οι προτεινόμενες συγχωνεύσεις θα έχουν αμφίβολο οικονομικό αποτέλεσμα, ενώ δεν υπήρχε λόγος να προωθηθούν τώρα με προχειρότητα και σπουδή για ψήφιση και να μην ενταχθούν στον νομοσχέδιο για την έρευνα που αναμένεται να κατατεθεί πολύ σύντομα στη Βουλή.

Είναι προφανές ότι, κάτω από τις πρωτόγνωρα αρνητικές συνθήκες στις οποίες βρίσκεται η χώρα, κανένας τομέας δραστηριότητας δεν μένει στο απυρόβλητο. Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένοι τομείς που εάν οδηγηθούν σε μαρασμό, θα έχουν πολύ σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις και θα υποθηκεύσουν σε μεγάλο βαθμό τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Φινλανδίας που κάτω από παρόμοιες συνθήκες οικονομικής κρίσης αύξησε αντί να μειώσει την επιχορήγηση για την έρευνα με πολύ καλά αποτελέσματα. Αυτό εξάλλου προτάθηκε και από τους 12 Ευρωπαίους ηγέτες, οι οποίοι έκριναν απαραίτητη την ενίσχυση της χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη.

Τα εθνικά Ερευνητικά Κέντρα -που εποπτεύονται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας- αποτελούν ένα πολύ δυναμικό αναπτυξιακό παράγοντα, αφού εξασφαλίζουν το 20% της ερευνητικής δραστηριότητας απορροφώντας λιγότερο από το 1% του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας ως κρατική επιχορήγηση. Ο αναπτυξιακός 'τζίρος' των Ερευνητικών Κέντρων είναι πολλαπλάσιος αυτής της επιχορήγησης, κάτι που οφείλεται ιδιαίτερα σε εκείνα που ασχολούνται με την καινοτομία στη βιομηχανία και συναφείς κλάδους, ενώ άλλα Κέντρα υπηρετούν εξίσου απαραίτητους στόχους που αφορούν την κοινή ωφέλεια (όπως η αντισεισμική προστασία), την κοινωνική συνοχή (που αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό διακύβευμα υπό τις παρούσες συνθήκες) και την ιστορική αυτογνωσία.

Παράλληλα, τα Ερευνητικά Κέντρα αποτελούν αντικείμενο συστηματικών διεθνών αξιολογήσεων εδώ και 20 περίπου χρόνια, οι οποίες έχουν αποτιμήσει με πολύ θετικό τρόπο τη δραστηριότητά τους.

Η επιχορήγηση στα Ερευνητικά Κέντρα έχει ήδη μειωθεί κατά 30% περίπου τα τελευταία 3-4 χρόνια. Με τον εφαρμοστικό νόμο προτείνεται να μειωθεί ακόμη κατά 20% περίπου. Η μέχρι σήμερα αποεπένδυση στην έρευνα έχει οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των προβλημάτων λειτουργίας των Ερευνητικών Κέντρων, που αποτυπώνεται στη συρρίκνωση και γήρανση του ανθρώπινου δυναμικού τους, την περιορισμένη ανάπτυξη των υποδομών τους και, σε μεγάλο βαθμό, την επιβίωση μέσω διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων, τουλάχιστον για όσα Κέντρα κάτι τέτοιο είναι εφικτό.

Η επαπειλούμενη περαιτέρω μείωση της επιχορήγησης θα καταστήσει ουσιαστικά αδύνατη τη διατήρηση και ανάπτυξη του δημόσιου χώρου έρευνας. Ένα μέρος της ερευνητικής δραστηριότητας θα στραφεί στη λειτουργία με αμιγώς ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, ενώ εκείνο που συνδέεται με την κοινή ωφέλεια και την κοινωνική πολιτική σε μαρασμό ή και σε εξαφάνιση.

Υπάρχει, βεβαίως, η αντίληψη ότι κάτι τέτοιο μπορεί να μην είναι και κακό. Ό,τι είναι ιδιωτικοποιήσιμο θα επιβιώσει και τα υπόλοιπα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα αυτορυθμιστούν. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, η εξουθένωση του δημόσιου χώρου έρευνας και τεχνολογίας θα τορπιλίσει την οποιαδήποτε προσπάθεια συγκρότησης ενός βιώσιμου στρατηγικού σχεδίου για την έρευνα στην Ελλάδα – βασικό στόχο που προωθείται παράλληλα από το ΕΣΕΤ (Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας)– και θα υποθηκεύσει ακόμη περισσότερο τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας για δύο βασικούς λόγους:

Ο πρώτος αφορά τον ιδιαίτερα σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο των εθνικών Ερευνητικών Κέντρων σε συνθήκες όπου η δομή και διάρθρωση του ιδιωτικού τομέα (μικρό μέσο μέγεθος επιχειρήσεων, περιορισμένος προσανατολισμός στην ανάπτυξη μέσω της καινοτομίας) τα επιφορτίζει με την πρόσθετη ευθύνη να λειτουργούν και ως καταλύτες για την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα. Η αύξηση αυτή αποτελεί βασικό ζητούμενο καθώς οι ιδιωτικές δαπάνες για την έρευνα στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά χαμηλές με βάση διεθνή κριτήρια.

Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι έχουν ήδη καταρτιστεί προγράμματα για την αποτελεσματική αξιοποίηση της τεχνογνωσίας που παράγεται στα Ερευνητικά Κέντρα με στόχο τη μετατροπή της διεθνώς ανταγωνιστικής έρευνας και καινοτομίας σε επιχειρηματικότητα (π.χ. μέσω της λειτουργίας μονάδων επίδειξης και της ίδρυσης εταιρειών έντασης γνώσης). Πιστεύουμε ότι ξεπερνώντας τα εμπόδια και τις προκαταλήψεις, που μέχρι σήμερα απέτρεψαν τη αποτελεσματική διασύνδεση της έρευνας με τον παραγωγικό ιστό της χώρας, τα Ερευνητικά Κέντρα θα καταστούν «μοχλοί ανάπτυξης» και θα συμβάλουν καθοριστικά στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας δείχνοντας το δρόμο για την έξοδο από την οικονομική κρίση.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι τα Ερευνητικά Κέντρα αποτελούν ένα κατ' εξοχήν χώρο εκπαίδευσης και απορρόφησης νέων επιστημόνων με υψηλά ερευνητικά και εκπαιδευτικά προσόντα. Ο περαιτέρω μαρασμός τους σε μια εποχή αυξανόμενης ανεργίας των νέων με υψηλά προσόντα, συμβάλλει ευθέως στην αδυναμία δημιουργίας και στην απώλεια του δυναμικού αυτού, είτε μέσω της στροφής του σε ξένες αγορές εργασίας είτε μέσω της υποβάθμισής του.

Το σημείωμά μας αυτό δεν στοχεύει στη διατήρηση κεκτημένων, ούτε εμφορείται από την αντίληψη 'μήν πειράξετε εμάς, πάρτε από τον διπλανό'. Συνειδητοποιούμε ότι, υπό τις παρούσες συνθήκες, όλοι θα θιγούν. Ανησυχούμε, ωστόσο, ιδιαίτερα μπροστά στη συνεχιζόμενη αναπαραγωγή οριζόντιων περικοπών, οι οποίες πλήττουν τα Ερευνητικά Κέντρα ακόμη και με άνιση σφοδρότητα. Η προβλεπόμενη περικοπή στην επιχορήγησή τους πρέπει να μειωθεί δραστικά. Η εξουθένωση των Ερευνητικών Κέντρων δεν θα είναι απαλλαγή από 'περιττό κράτος', αλλά υποθήκευση των προοπτικών ανάπτυξης και ευημερίας για τη χώρα.

Νίκος Κανελλόπουλος, ΕΚΕΦΕ-Δημόκριτος

Θωμάς Μαλούτας, ΕΚΚΕ

Κώστας Συνολάκης, ΕΛΚΕΘΕ

Κανάρης Τσίγκανος, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών